
22.05.09

**BRUSSELS PHILHARMONIC -
HET VLAAMS RADIO ORKEST**

MICHEL TABACHNIK, ARNE DEFORCE & ARCO RENZ

CONCERTZAAL - 20.00

19.15 Inleiding door Rudy Tambuysen

CONCERTGEBOUW

BIO's

Brussels Philharmonic - Het Vlaams Radio Orkest werd in 1935 opgericht als studio-ensemble onder de vleugels van de openbare omroep. Vandaag is het een modern en flexibel orkest dat regelmatig concerteert in de belangrijkste Vlaamse concertzalen. Het grote repertoire van de 20e eeuw, hedendaagse muziek én filmmuziek: als muzikale kameleon brengt Brussels Philharmonic deze uiteenlopende stijlen samen voor een gevarieerd publiek. Voor elk programma wordt samengewerkt met solisten en gastdirigenten, die met hun eigen visie en ervaring het orkest aanvullen en verrijken.

Michel Tabachnik studeerde piano, compositie en orkestdirectie in Genève. Vier jaar lang assisteerde hij Pierre Boulez, waardoor hij nauw betrokken raakte bij de hedendaagse muziek. Zijn indrukwekkende curriculum bevat tal van opdrachten als chef- en gastdirigent bij internationale toporkesten. Sinds dit seizoen is hij chef-dirigent en artistiek directeur van Brussels Philharmonic - het Vlaams Radio Orkest. Hij gaat prat op de combinatie van het grote orkestrepertoire met 20e-eeuwse muziek, om zo de kloof met het brede publiek te dichten. Tijdens het seizoen 0809 is Tabachnik Friend in Music van het Concertgebouw.

Arne Deforce studeerde hedendaagse muziek, cello en kamermuziek aan het Koninklijk Conservatorium van Gent en Brussel. Zijn muzikale cultuur wordt bepaald door de historische avant-gardes van de 20e eeuw. Naast zijn solocarrière is hij tevens actief in

kamermuziekensembles en als kernlid van het ensemble voor hedendaagse en experimentele muziek Champ d'Action. Arne Deforce geeft lecture-performances over hedendaagse muziek en doceert muziekgeschiedenis en kamermuziek aan het Stedelijk Conservatorium van Brugge. Hij bereidt een doctoraat voor over de New Complexity aan de universiteit van Leiden en aan het Orpheus Instituut. Sinds november 2005 bekleedt hij de functie van artistiek directeur bij het Centre de Recherches et de Formation Musicales de Wallonie (CRFMW).

Arco Renz studeerde dans, drama en literatuur in zijn geboortestad Bremen, aan de Freie Universität in Berlijn en aan La Sorbonne in Parijs. Van 1995 tot 1998 studeerde hij aan P.A.R.T.S. in Brussel. Na een carrière als acteur en performer bij Robert Wilson, richtte hij in 2000 Kobalt Works op, een in Brussel gevestigd dansgezelschap. Hij werkte later ook samen met o.a. Anne Teresa De Keersmaeker en Luc Bondy. Arco Renz' choreografieën voor Kobalt Works worden gekenmerkt door een intense lichamelijke en onderzoeken de emotionele potentie van abstractie. Sinds begin jaren 90 reist Arco Renz regelmatig naar Azië (Indonesië, Korea, Japan, China, Taiwan, Indië, Singapore). De vergelijkende studie van diverse traditionele podiumkunstvormen en gevechtssporten hebben een onmiskenbare invloed op zijn choreografisch werk.

UITVOERDERS

PROGRAMMA

orkest

**BRUSSELS PHILHARMONIC -
HET VLAAMS RADIO ORKEST**

dirigent

MICHEL TABACHNIK

CONCERTO ZIMMERMANN

cello

ARNE DEFORCE

choreografie

ARCO RENZ

IN SAMENWERKING MET MELANIE LANE

dans

MELANIE LANE

licht

ROBRECHT GHESQUIÈRE

productie

KOBALT WORKS

in opdracht van Concertgebouw Brugge

Anton Webern (1883-1945),

Passacaglia voor orkest, opus 1 (1908)

Igor Stravinsky (1882-1971),

Le Chant du Rossignol (1917)

- Presto
- Marche chinoise
- Chant du Rossignol
- Chant du Rossignol mécanique
- Larghetto
- Pianissimo
- Tranquillo

Gustav Mahler (1860-1911),

'Adagio' uit Symfonie nr. 10 in fis/Fis (1910)

— Pauze —

Bernd Alois Zimmermann (1918-1970),

Concerto voor cello en orkest 'en forme de pas de trois' (1965-1966)

- Introduzione
- Allegro
- Adagio
- Tempo di marcia
- Blues e Coda

ORKESTRAAL

DANS

FOCUS
STRAVINSKY

FRIENDS
IN MUSIC

Een utopie van de stijl

Een vraagje: vind in het componistenrijtje 'Webern, Stravinsky, Mahler, Zimmermann' een vreemde eend. De kans is groot dat men de laatste kiest. Bernd Alois Zimmermann (1918-1970) is door vrouwe Geschiedenis immers met het minst imposante visitekaartje bedeed. Exit Zimmermann, dus. Men nodigt zelden vreemden uit op de thee.

Maar schijn bedriegt. Zimmermanns **cello-concerto 'En forme de pas de trois'** is in dit programma eerder een integrerende factor, een bindmiddel, dan een zoveelste voorbeeld van een 'modern' werk dat lukraak in een verder volkomen regulier programma wordt gesmokkeld.

Modern! Het hoge woord is gevallen. Jazeker, Zimmermanns muziek was modern in haar tijd. En jazeker, ze klinkt ook vandaag nog uitdagend genoeg om zo genoemd te worden. Maar is dat met Webern (1883-1945) niet ook het geval, al heeft die het dan verder geschopt (met name tot fetisj van het in de 20e eeuw zo oppermachtige serialisme) dan Zimmermann, die vooral onverschilligheid te beurt viel? Wie beseft nog dat Webern geen beeldenstormer was, maar een artistieke erfgenaam van Brahms, die de traditie met een ijzersterke logica tot haar noodzakelijke consequenties bracht? Hij deed nota bene zijn intrede in de muziek met een verhandeling over polyfonist Heinrich Isaac, en noemde zijn opus 1 niet voor niets **Passacaglia**, een oude, variatiematige, maar repetitieve dans.

En Stravinsky (1882-1971), was hij niet het *monstre sacré* dat in 1913, vijf jaar voor

Zimmermann werd geboren, Parijs in rep en roer zette met zijn *Le Sacre du Printemps*, een heidense hoogmis waarin het burgerdom zijn diepste buik- en zielenroerselen niet durfde te herkennen? Hij werd voor vriend en vijand van de moderniteit de verzinnebeelding ervan. Maar was hij niet een directe erfgenaam van Rimsky-Korsakov en Moussorgsky, traditionele Russische boegbeelden, aan wier inzichten hij een vleugje onbehouwenheid, een onmiskenbaar zakelijk instinct en een visionair oog voor zeitgeist toevoegde? Zijn **Le chant du rossignol**, een choreografisch bedoeld symfonisch gedicht dat Stravinsky ontwong aan zijn eigen Andersen-opera *Le rossignol*, overigens ontstaan voor 1913, illustreert dat duidelijk. Geen spoor van prehistorisch Sacre-geweld, maar een identieke liefde voor welgekozen, meesterlijk georkestreerde noten.

Mahler (1860-1911) ten slotte: was hij niet de immer angstige, twijfelende egokunstenaar die van zijn imposant, goeddeels symfonisch oeuvre het soms haast concrete relaas van zijn eigen psyche heeft gemaakt? En die – kennelijk verblind door zelfbeklag, post-Wagneriaanse, orkestrale grootheidswaan en wantrouwen jegens de jonge leeuwen die de buurt van zijn jonge vrouw Alma onveilig maakten – blijkbaar niet doorhad hoe vooruitstrevend hij zelf was geworden. Was Mahler niet zo jong gestorven, had hij zelfs nog maar zijn **Tiende Symfonie**, waarvan ons slechts het openingsdeel is overgeleverd, kunnen voltooien, dan had de geschiedenis hem anders beoordeeld. Niet als een weliswaar geniale, maar ook wat vreemde 'te-laatomanticus', maar als een transitiefiguur van de eerste orde, tussen 19e- en 20e-eeuwse moderniteit.

Laten we op dit punt – overigens zonder van deze tekst een pamflet te willen maken, zelfs geen voorstel tot rehabilitatie van een veronachtzaamde componist, maar gewoon een oefening in perspectief – onze beginvraag nog eens stellen: vind een vreemde eend in het rijtje Webern, Stravinsky, Mahler, Zimmermann. De waarheid is: er is er geen. Zimmermann heeft liefde voor filosofie, zin voor logica en structurele strengheid van Webern, zij het aardser en minder op de eeuwigheid ingesteld. Hij heeft de brede interessesfeer van Stravinsky, maar voegt aan het voornemen om verschillende genres te beheersen de wens toe, ze ook te verenigen, als in een humanistische allegorie. Hij heeft ten slotte het volledig op maat van het orkest gesneden oor van Mahler, maar ook zijn psychologische wankelbaarheid. Extremer, dat wel: in 1970 koos Zimmermann voor de dood, net na het voltooiën van *Ich wandte mich um und sah alles Unrecht das geschah unter der Sonne* (Ik keerde me om en zag al het onrecht dat onder de zon geschiedt), op tekst uit het bijbelse boek *Prediker*. Een opera over Medea stond in de steigers.

Het **celloconcerto 'En forme de pas de trois'** (1966) laat zich in zekere zin lezen als een compendium van datgene waar Zimmermann op het hoogtepunt van zijn 'pluralistische' periode voor stond. Vooreerst integreert hij niet alleen uiteenlopende muziekgenres – van serialiteit tot blues en van jazz tot concertante muziek – maar ook verschillende artistieke disciplines – ballet, muziek, literatuur en filosofie. Dit alles niet als collage of gimmick, maar als een utopie van de stijl.

De architectuur is duidelijk: vijfdelig, zoals de 'pas de trois' uit het balletjargon. Een

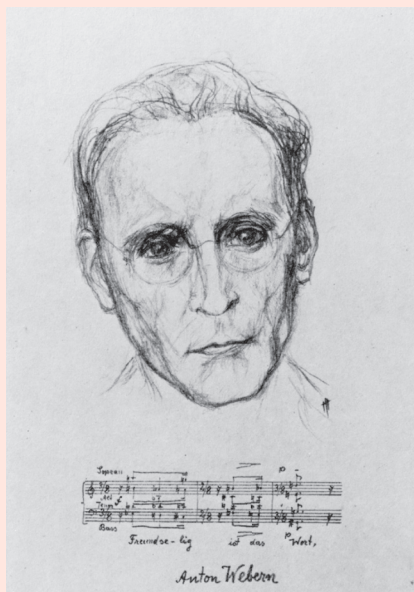
introdactie (*In de vallei der dromen*) en een coda (*Blues*), in het ballet met z'n drieën gedanst, omarmen drie secties die in de danswereld solo's zijn, maar die hier elk opnieuw een drieledige invulling krijgen: *De fee*, *Don Quichot en de Sentimentele*, *De drie witte zwanen* en *De Drie Paladijnen*. Er is, kortom, over nagedacht, en Zimmermann hoopt van ons hetzelfde.

Het klinkt echter eenvoudigweg als goede muziek. En over de kloof van een paar eeuwen klinkt bij de combinatie van eenvoud en complexiteit de naam van één artiest: vader Bach. Die met zijn zonen wekelijkse jamsessies hield in Café Zimmermann. Echt waar.

Rudy Tambuysen

BRUSSELS PHILHARMONIC - HET VLAAMS RADIO ORKEST

eerste viool	Barbara Peynsaert	klarinet	slagwerk
Henry Raudales	Laure Renoud-Goud	Eddy Vanoosthuyze	Herman Truyens
Michel Poskin		Danny Corstjens	Norbert Pflanzler
Maurits Goossens	cello		Peter Van Tichelen
Ewa Krason	Karel Steylaerts	basklarinet	
Philippe Tjampens	Livin Vandewalle	Midori Mori	harp
Alissa Vaitsner	Barbara Gerarts		Anouk Sturtewagen
Lucie Delvaux	Kirsten Andersen	fagot	Leen Van der Roost
Sharzad Djanati	Jan Baerts	Luc Verdonck	
Stefaan Claeys	Anja Naucler	Alexander Kuksa	klavieren
Daniella Rapan	Hélène Viratelle	Jonas Coomans	Tom Pipeleers
Andrei Dudek	Emmanuel Tondus		
Saartje De Muynck	Riet Van den Fonteyne	hoorn	celesta
Persida Dardha		Michaela Rohacova	Catherine Mertens
Aram Gevorkian	contrabas	Evi Baetens	
	Marc Saeys	Mieke Ailliet	piano, klavecimbel
tweede viool	Thomas Fiorini	Els Wilmaers	Goska Isphording
Mari Hagiwara	Martje Hermans		
Marc Steylaerts	Koen Tote	trompet	saxofoon
Bruno Linders	Tino Ladika	Andrei Kavalinski	Katrijn Aper
Yuki Hori	Aykut Dursen	Ward Hoornaert	
Ilse Vantendelo		Rik Ghesquiere	glasharp
Ion Dura	fluit	Luc Sirjaques	Sacha Reckert
Karine Martens	Fatin Khuri		
Francis Vanden Heede	Eric Mertens	trombone	cimbalon
Annelies Broeckhoven		David Rey	Bruno De Souza
Cristina Constantinescu	fluit, piccolo	Marc Joris	
Katrien Torremans	Dirk De Caluwe		gitaar, elektrische gitaar
Radostina Tchalakova		bastrombone	Toon Callier
	hobo	Tim Van Medegael	
altviool	Joris Van den Hauwe		mandoline
Ning Shi	Kasper Baele	tuba	Paul Van Utrecht
Justyna Yaniak		Hugo Mathysen	
Griet Francois	Engelse hoorn		
Patricia Van Reusel	Lode Cartrysse	pauken	
Agnieska Kosakowska		Gert D'Haese	
Eva Frühauf			
Jeroen Beckers			

Anton Webern

De Passacaglia

Bij de term passacaglia denkt de ware melomaan bijna automatisch aan Bachs *Orgelpassacaglia in c*, BWV 582. Deze wordt inderdaad terecht beschouwd als de genialeste realisatie van deze specifieke variatievorm. Passacaglia is Italiaans voor de Spaanse pasacalla (van pasar, lopen en calle, straat), een soort volksmars of straatlied met gitaarbegeleiding in $\frac{3}{4}$ -maat. In Italië evolueerde dit gitaarlied tot een reeks instrumentale variaties op hetzelfde, meestal vrij eenvoudige, basmotief naar analogie met de ciacona, een uit Afrika afkomstige dans, overgewaaid naar Spanje en vandaaruit naar andere naties (Frankrijk, Italië, Duitsland ...). Johann Gottfried Walther beweert zelfs dat een passacaglia eigenlijk een ciacona is (*Musikalisches Lexikon oder musikalische Bibliothek*, 1732). Het verschil met die laatste ligt hem vooral in het tragere tempo en de lieflijker, minder levendige melodie. Daarom, schrijft Walther, staat een passacaglia bijna altijd in een kleine terts toonaard. Walthers gegevens worden bijna een eeuw later overgenomen door Castil-Blaze in zijn *Dictionnaire de Musique Moderne* (1828). Hij voegt er enkel aan toe dat men deze 'dans' nog in opera's van Gluck vindt maar dat hij momenteel (1828!) niet meer in gebruik is. Hugo Riemann daarentegen vermeldt in zijn *Musick-Lexicon* (zesde druk, 1905) dat de passacaglio of passecaille nog in de 19e eeuw gedanst werd in Frankrijk. *The New Grove Dictionary of Music & Musicians* (1995) wijdt een vrij uitgebreid artikel aan de passacaglia die eeuwen muziekgeschiedenis trotseerde en naast onder meer Webern nog een schare 'moderne' componisten (Berg, Britten, Hindemith, Schönberg, Frank Martin, Stravinsky en zovele anderen) kon inspireren.

Johan Huys

Michel Tabachnik © Britt Guns

IN DE KIJKER

za 04.07.09 / 20.00 / Concertzaal

BRUSSELS PHILHARMONIC - HET VLAAMS RADIO ORKEST NINO GVETADZE

Brussels Philharmonic - het Vlaams Radio Orkest sluit Summer-time 09 af met een volledig Brahmsprogramma. Chef-dirigent Michel Tabachnik krijgt versterking van Nino Gvetadze (tweede laureate van het Franz Liszt Pianoconcours) voor de uitvoering van Brahms' prachtige tweede pianoconcerto.

CONCERTGEBOUWCAFE

Geniet van een verwenkoffie, fingerfood of lunches à la carte in het Concertgebouwcafé. Beluister aan je tafel de cd-selectie als voor- of naproefje van een concert, of lees er een goed boek van het Concertgebouw. De cd's en boeken zijn bovendien ter plaatse te koop. Tijdelijke fototentoonstellingen komen goed tot hun recht in de hedendaagse architectuur van Robbrecht en Daem. U vindt dit rookvrije cultuurcafé op de benedenverdieping van het Concertgebouw.

tickets & info: www.concertgebouw.be / ☎ +32 70 22 33 02 / 📍 In&Uit, 't Zand 34, 8000 Brugge

DISCOVERY

DISCOVERYPAS
50% KORTING VOOR JONGEREN

Provincie
West-Vlaanderen

BRUGGE
BRUSSELS GEBIED

DeMorgen
een open geest beleeft meer

Knack
weekend
FOCUS
WINKELZAK

Klara

PORT AUTHORITY
ZEEBRUGGE

Electrabel

FLUXYS
COLLECTIEF GEBIED

BOMBARDIER